

Ғылым және ғылым министрлігі
Қарағанды «Болашақ» университеті

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Карагандинский университет "Болашақ"

Ministry of education and science of Republic of Kazakhstan
"Bolashak" Karaganda university

Болашақ

Заманауи әлемдегі ҒЫЛЫМ МЕН БІЛІМ

Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары

Наука и образование в современном мире

Материалы международной научно-практической конференции

Science and Education in modern world

The materials of the International scientific-practical conference

«Заманауи әлемдегі ғылым мен білім». Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. Қарағанды «Болашақ-Баспа» РББ. 2013.- 336 бет., 4том

Материалы международной научно - практической конференции «Наука и образование в современном мире». Караганда. РИО «Болашақ-Баспа» 2013.- 336стр.-Том 4

ISBN 978-601-273-166-8

Аталған жинаққа Қарағанды «Болашақ» университетінде 2013 жылдың 22-23 ақпанында өткен «Заманауи әлемдегі ғылым мен білім» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары енгізілген. Бұл материалдар ғылым саласында әртүрлі проблемаларды қарастырады және ЖОО оқытушылары мен ғылым саласындағы қызметкерлердің және жас ғалымдардың кең ауқымды ғылыми еибектерін қамтиды.

В настоящее издание вошли материалы Международной научно-практической конференции «Наука и образование в современном мире», проходившей 22-23 февраля 2013 года в Карагандинском университете «Болашақ». Они отражают проблемы различных отраслей науки и рассчитаны на широкий круг научных работников, преподавателей вузов и молодых ученых.

Редакциялық алқа / Редакционные коллеги

Секция: Полиязычность современного мира

Дулатбеков Н.О. – ректор Карагандинского университета «Болашақ», доктор юридических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (главный редактор)

Менлибаев К.Н. – проректор по научной работе Карагандинского университета «Болашақ», кандидат философских наук, профессор (ответственный исполнитель)

Данияров Н.А., Хамзин М.Х., Рахимов Б.С., Бабашов А.М., Шекен Ж.Ш., Ибраева Б.М., Оразғалиева Ф.Ш., Балғожина С.А.

ISBN 978-601-273-166-8

<i>Попроцкая А.А.</i>	284
Активизация методики проектной работы на уроках английского языка.....	
<i>Раимбекова Н.Ш.</i>	
Некоторые аспекты обучения иностранным языкам при помощи интенсивной методики.....	285
<i>Рахимбекова Ж.С.</i>	
Ағылшын тілі сабағында ақпараттық технологияны тиімді пайдалану.....	288
<i>Савельева Ю.Б., Фелелова М.В.</i>	
Формирование полиязычной культуры (из опыта работы Шахтинского технологического колледжа).....	291
<i>Сарымсакова А.С.</i>	
Полиязычие - приоритет национального образования. Опыт внедрения трехязычия в Казахско-американском университете.....	293
<i>Сеилова А.Е.</i>	
Ағылшын тілі сабағында ақпараттық коммуникациялық технологияларды қолдану.....	297
<i>Сейтжанар С.А.</i>	
Ағылшын тілі сабағында ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану.....	300
<i>Сейтмағамбетова У.К.</i>	
Effective ways of improving receptive and productive skills in learning English.....	302
<i>Сеитова Л.А.</i>	
Зоонимы в русском и немецком языке.....	304
<i>Сикиотова А.Ю. Артемова Н.В.</i>	
Contemporary issues of translation studies in the global world.....	308
<i>Ситняковская С.М.</i>	
Билингвальное обучение как необходимый фактор эффективной подготовки будущих специалистов в условиях поликультурности современного мира.....	310
<i>Увайсова М.М.</i>	
Ағылшын тілін аударуға қолданатын әдіс-тәсілдер.....	314
<i>Усманова Л.О.</i>	
Структурно-словьобразовательный анализ лексико-семантической группы «названий экзотических растений» в английском и русском языках.....	318
<i>Утарова З.Р.</i>	
Нравственное воспитание учащихся на уроках иностранного языка.....	320
<i>Байниева К.Т.; Хайржанова А.Х., Умурзакова А.Ж.</i>	
Инновационные подходы к полиязычному образованию в Атырауской области.....	322
<i>Жубайкулова Д.Ж.</i>	
Иностранный язык как объект историко-педагогического исследования.....	324
<i>Қалиева Ж. Д., Жанат А.</i> Тараз өңіріндегі эпикалық дәстүр.....	327

Сонымен қатар оқушылар интеллектуалдық, шығармашылық және коммуникативтік істерін дамыта алады, оқушының оқу белсенділігі артады, сабақтың негізгі кезеңдерінің бәрінде оқушыларға шығармашылық жұмысты ұсынуға болады.

Қазіргі заманда ғылымсыз жан-жақты дамыған өркениетті елдердің қатарына қосылу мүмкін емес. Ал мектеп мұғалімдерінің бүгінгі заманға сай берілген сабақтары осы мәселелерді шешуші күш болып отыр. Аталған мәселені өзіміздің тәжірибемізге жүгіне отырып шешкіміз келеді. Әр баланың аз болсын, көп болсын өмірлік тәжірибесі болады. Баланың тамырын басып, сол тәжірибелерін анықтап, өмірдегі білімдерін туған жерін сүйіп, сыйлауға баулыса, меніңше әр оқушы іркіліп қалмайды. «Өз аулының тасын сыйламаған, өзгенің тауын да сыйламас», деп «жабылған қазанды жауып тастасак» айналадағы әсемдікті сақтай алмаймыз. Қоршаған орта, әсемдік, туған жер туралы тек қана жағрапия сабағында емес, басқа сабақтарда да үнемі айта беру керек, тақырыпқа байланысты бір-екі сабақты табиғат аясында өткізсе тіпті тамаша болмай ма? Туған жерінің табиғатының көркемдігін көре біліп, сол сұлулыққа табына білмеген, әсемдікті қорғай білмеген балаға айналадағы осынау кереметті көрсетіп, күштеп емес, жүрегіне жеткізе білетін біз, мұғалімдер мензеуші болуымыз керек. Пән мұғалімдері арасында да үнемі үзілмес байланыс болуы керек деймін. Мысалы: қазақ тілі, орыс тілі және ағылшын тілі мұғалімдері бір тақырыпты бір уақытта бастап, пәндер арасында тым құрығанда атауларын бала үш тілде біліп, байланыстыра отырып тіркес, сөйлем, қысқа біліп, байланыстыра отырып тіркес, сөйлем, қысқа әңгіме құра білсе бір оқу жылы ішінде біршама жетістікке жетер еді демекпін.

Әрине, барлығын байланыстыру, жүйелеу оңай жұмыс емес, бірақ белгілі бір жетістікке жету үшін, «тілдердің үш тұғырлылығының» болуы үшін, нәтижесін көруге болатын сияқты. Үш тілді болу - қазіргі заман талабы. Өркениет көшінен қалмай, соған сәйкес қадам жасауға, толыққанды білім алуға қол жеткізуге үлесімізді қосуымыз керек. Экономикадағы табыстар мамандардың біліміне, біліктілігіне байланысты екендігін білеміз. Сондықтан біз тек Қазақстанның ішінде ғана емес, әлем деңгейінде бәсекеге қабілетті жаңа мамандарды дайындай білуіміз керек. Қазіргі заман сабағы мұғалімсіз болмайды. Ұлы ағартушы Ы.Алтынсарин: «Маған жақсы мұғалім бәрінен де қымбат, өйткені жақсы мұғалім - мектептің жүрегі» деген екен. Онда «мектептің жүрегі» болумен қатар, жаңа егемен еліміздің ұрпағын жаңа білім нәрін сусындатып, саналы тәрбие, сапалы білім беретін білімді, білікті ұстаз болайық.

Әдебиеттер тізімі:

1. Білім заңы. Алматы, 2007 ж.

2. А.Иманбаева, Оқу-тәрбие үрдісін ақпараттандыру ділгірлігі. Қазақстан мектебі, №2, 2000

УДК 81:001

EFFECTIVE WAYS OF IMPROVING RECEPTIVE AND PRODUCTIVE SKILLS IN LEARNING ENGLISH

*Seitmagambetova U.K.
Karagandy State Technical University*

Word knowledge can be described in terms of receptive and productive knowledge that together comprise the four language skills [1]. Receptive knowledge means recognizing and understanding the words when listening to a conversation or reading a text, and productive knowledge means using words fluently and appropriately when speaking and writing. It is necessary to develop both the receptive and productive skills because they are interrelated. A student cannot write without reading and cannot keep a meaningful conversation without listening. Teachers of English often face a situation when a student reveals confidence in comprehending a reading material and experiences difficulties when discussion starts. Thus, in addition to the methods that help students to recognize familiar words and understand new words in a context, there is a pressing need for methods that will bring these words into productive use. This article describes how to make learning more productive on the materials of the Voice of America Learning English site.

When learning vocabulary a student should differentiate between high and low frequency words. Acquiring the words that appear most often in written and spoken texts is a useful strategy. According

to Nation and Waring, educated adult native speakers of English have a vocabulary of about 20,000 word families. A word family is defined as a base word, its inflected forms and a small number of reasonably regular derived forms [2]. Students who learn English as a foreign language need fewer words: for receptive vocabulary the amount of 3,000 to 5,000 word families is enough for daily use of English, and productive vocabulary ranges from 2,000 to 3,000 word families.

Experience shows that vocabulary cannot be acquired by encountering it once in a text no matter how many exercises were done with the new word. Vocabulary knowledge grows gradually only through successive encounters with the word in various contexts and through different activities. Words in a language are not equally useful, so it is a teacher's task to make sure that reading and listening materials contain high frequency words that appear with great regularity in literature, conversations and textbooks. Knowledge of high frequency words makes reading and listening more comprehensible.

Low frequency words should be learned gradually after students have mastered high frequency words. When necessary, four strategies for learning low frequency words include the following stages: 1) guessing the words from the context; 2) studying words and their translation on small cards; 3) analyzing the parts of words (roots, prefixes and suffixes); 4) using a dictionary to look up meanings.

In addition to single words, there are words that usually appear together in English. Native speakers use such expressions all the time, so it is important for foreign students to achieve some mastery over them. These groups of words that appear together to convey meaning are known as collocations, e.g. "do research", "make progress". If students misuse the verbs in these collocations, though grammatically correct, these expressions will not sound authentic. Therefore, learners must retain important collocations of the target language in their memory and produce them in speaking and writing.

Each high frequency word deserves time and effort from learners and should be met repeatedly in listening, speaking, reading, and writing, deliberately studied, and met in easy texts with some pressure to process them faster than usual. Vocabulary can be mastered in the following stages: meaning-focused input; meaning-focused output; language-focused learning; fluency development. The first stage stresses the significance of a wide exposure to familiar vocabulary which is achieved through spoken input and extensive reading. Extensive reading is defined by P. Nation as one graded reader at an appropriate level (where 95% - 98% of the words are already known) every one or two weeks [3]. The second stage aims at developing learners' speaking and writing activities that focus on negotiating the meaning of unfamiliar words. Clarifications, repetitions, and explanations of words help learners to enlarge and retain their productive vocabulary. It is advisable for learners to retell a story, report on an article, and role play because these oral activities present familiar words in new contexts. As research shows, students profit from directly studying word parts, collocations, meaning, pronunciation, and spelling of vocabulary, that is language-focused learning. These activities enhance students' independence in learning. Students benefit from a variety of four-skill activities that involve high frequency words. In frequency-centred activities, the learners know all the words used, pay more attention to communicating ideas, and perform tasks during a limited time. At this stage the following activities are recommended: extensive reading using graded readers, several minutes writing (when students write as much as they can in the given time), listening to the same text several times, switching partners several times and telling them the same story.

The VOA Learning English site offers students the opportunity to develop their high frequency vocabulary in all four skills, with a special emphasis on making that vocabulary available for speaking and writing. The Special English program uses a basic vocabulary of about 1,500 English words to deliver interesting written and audio reports on a variety of topics: news, music, education, agriculture, economics, etc. The articles consist of high frequency words, although some words are more difficult when reports deal with topics like medicine and science.

The VOA Learning English site has gained great popularity with English learners around the world, especially with beginners. But more advanced students can also enhance their reading, listening, speaking and writing skills with the help of this program. What makes this site so popular with English learners lies in the following.

1. The site is easily accessible on the Internet at <http://learningenglish.voanews.com/>. This saves learners' time and efforts in finding appropriate materials. In addition, it offers a free downloadable service of MP3 and PDF.

2. The Special English program exposes learners to a large amount of comprehensible input using high frequency words. The repeated use of these words and their collocations in different contexts

makes it easier for students to acquire essential vocabulary. Special English also offers instructional opportunities for extensive speaking and writing.

3. The site highly motivates the learners with its interesting and informative reports. It exposes students to vocabulary used to express current issues that are widely discussed around the world and thus provides learners with what they actually need in terms of vocabulary for authentic communication. When the material reflects learners' interest, it becomes the means of developing their speaking and writing.

The above mentioned advantages of the VOA Learning English site prove the necessity of using the Special English program for developing students' oral and written productivity of high frequency English words.

In order to use the Special English program to its full potential, teachers should train their students on how to work with it. Learners become aware how receptive vocabulary used in different contexts helps them dramatically improve their production of fluent and accurate English. It is one thing to be able to understand a word in a written or oral context, but to be able to use that word fluently in an appropriate situation is a different, more complicated thing. Doing the tasks suggested by the program and worked out by a teacher will gradually improve students vocabulary output. The following procedure of the classroom activities is suggested.

- a) Listen to a report two times without a script. Take notes of key words and collocations while listening.
- b) Discuss the main idea of the report in pairs.
- c) Listen to a report again with the script and focus on the problematic vocabulary.
- d) Do oral exercises in pairs or small groups (gap-filling, matching, asking and answering questions) to make sure you can use the words and collocations correctly.
- e) Express your own opinion on the report (orally or in writing). Support your ideas with additional material. Use the vocabulary studied at the lesson [4].

The material presented in the VOA Learning English site can be also prepared as homework. In this case students not only retell the report, but write summaries or longer passages that include their impressions or opinions.

Evaluation of students' work and activities is a crucial point in teaching. It is necessary to develop a grading system for assessing learners' assignments. Students become more motivated when they see the results of their work, and their teacher's feedback inspires them for further learning.

In vocabulary learning, the focus should not be only on expanding students' vocabulary, but also on building up students' confidence in productive use of high frequency words. Efforts should be taken to enable learners to progress gradually from consciously knowing words to subconsciously and automatically using them. The learning habits students acquire while doing tasks in the Special English program help them become more independent and responsible language learners.

Literature:

1. Nation, I.S.P. Teaching and learning vocabulary. New York: Newbury House, 1990.
2. Nation, P., and R. Waring. Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
3. Nation, P. How good is your vocabulary program? ESL magazine May/June 2001.
4. Harmer, J. The practice of English language teaching. Harlow, UK: Pearson Longman, 2007.

УДК 81

ЗООНИМЫ В РУССКОМ И В НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

Сеитова Л.А.

Карагандинский университет «Болашақ»

В системе языка названия животных образуют особое семантическое поле – зоонимы.

Наименования животных (зоонимы) – один из самых древних пластов лексики во всех языках мира. Стремясь охарактеризовать себя, свое поведение, чувства, внешний вид, человек прибегал к сравнению с тем, что было ему ближе всего и понятней – животным миром.